

ואם אקה מכל אשר לך.

ספר מי השלוח ח"א - פרשת לך לך

הרימתי ידי אל ה' וכו'. הענין שלא רצה אאע"ה להנות ממלך סדום אף שמצינו שקבל מפרעה ומאבימלך, יען כי הליכתו להציל את לוט היה צריך בירר, כי בלוט היה נמצא כח טוב לפי שנולדו ממנו נעמה העמונית ורות המואביה, והיתר היה רע כי נולדו ממנו עמון ומואב כמו שנתבאר, והוצרך לברר את עצמו שכל כוונתו לא היתה בעומק רק להציל השתי פרידות טובות [בבא קמא ל"ח ע"ב] ובכל מקום שהאדם צריך לבירורין אז העצה היעוצה לו לסלק ולהסיר תחילה את כל נגיעותיו להנאתו, ואז יברר הש"י שאף מה שעשה נגד המשפט גם זה היה טוב כי [תהלים קי"ט, קכ"ו] עת לעשות לה' הפרו תורתך [ח], וזה נרמז בגמ' [כתובות ס"ו]. מציאת האשה לבעלה כי אשה רומזת לעזר לאדם במקום שיצרך לשמוע לדבריה אז עת לעשות, כמו שנתבאר באדם וחיה שניתנה לו לעזר לשמוע לדבריה ושם לא חטא רק מה שהחשק לא היה מצדה רק מצד הסתת הנחש [ט], וזה פי' מציאת אשה לבעלה היינו במקום שהאדם מתנהג א"ע נגד משפט התורה עפ"י עת לעשות לה' אז אסור לו להנות, ור"ע אמר, לעצמה היינו שמותר להנות גם במקום הזה. ולפי שהיה נעלם מאאע"ה בשעת מעשה עומק הכוונה לפיכך לא רצה להנות. וכן הענין בדוד המלך שהלך עם אכיש מלך גת [שמואל א' ל'], שלא רצה להנות מהשלל, כי גם זאת היה נגד המשפט כי אף שלא הלך בכוונתם כי כוונתו היה לשם שמים, אך נאמר [משלי א', ט"ו] אל תלך בדרך אתם היינו אף שאין אתה הולך עמם מ"מ תמנע מהם באופן שלא יוכלו לטעות עליך שאתה הולך אתם, ולכן בא עליו עמלק, כי עמלק הוא שונא ישראל בעומק, וכל שונא בעומק מרגיש תיכף בחסרון חבירו כמבואר בפ' בראשית [ד"ה ויאמר הנחש] [י], ולכן שלח את השלל ולא רצה להנות ממנו וע"כ כאשר נצח מלחמות העמלקים נאמר [שמואל א' ל', י"ט] ולא נעדר דבר כי דבר כזה צריך סיעתא דשמיא ושמירה, ולכן נאמר ולא נעדר כי היה ישועות ה' בזה ולא יכלו העמלקים לקטרג עליו כי עמלק מקטרג בכל מקום שישראל טועין, כמ"ש [במדבר כ"א, א'] וישמע הכנעני כי בא ישראל דרך האתרים, כי אתרים היינו טעות כי אז נצטוו בני ישראל שלא לילך עוד לא"י והם באו דרך האתרים, כאדם טועה בדרך עד אשר הלכו למקום שלא הורשו מפי הש"י, ולכן תיכף בא עמלק כי הכנענים האלו היו עמלק כמו שפירש"י ז"ל, ובאמת היה לבם לשמים ולכן כאשר נצחו אותם נדרו להחרים את עריהם, היינו שלא רצו להנות מפני שהיה נגד המשפט והיה נידון לעת לעשות: